

Józef Niedźwiedź

Nawóz, st. 26, gm. Nielisz, woj.
zamojskie, AZP 87-85/181

Informator Archeologiczny : badania 31, 41-42

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Lubaczowie
Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach Archeologicznych”, t.XLIX, 1997 r.
Badania będą kontynuowane.

Mogielnica, st. 1, gm. Korczew, woj. siedleckie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Mostno, st. 16, gm. Dębno, woj. gorzowskie - patrz: mezolit

NAWÓZ, st. 10, gm. Nielisz, woj. zamojskie, AZP 87-86/20

- ślady osadnictwa neolitycznego
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu
- ślady osadnictwa z wczesnego średniowiecza

Rozpoznawcze badania wykopaliskowe w związku z budową zalewu na rzece Wieprz, przeprowadzone przez mgr. mgr. Józefa Niedźwiedzia i Andrzeja Urbańskiego (Muzeum Okręgowe w Zamościu). Finansowane przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 440 m².

Stanowisko zostało odkryte w czasie badań powierzchniowych w kwietniu 1989 r. Zlokalizowane jest na cyplowatym wzniesieniu, na terasie nadzalewowej w dolinie rzeki Wieprz. W sezonie 1997 badania prowadzono w centralnej części wzniesienia. Wytyczono wykop krzyżowy o wymiarach 20 x 22 m (długość wykopu w kierunku wschód-zachód – 20 m, w kierunku północ-południe – 22 m, szerokość w części centralnej – 2 m, w dalszej, na długości 5 m — 1 m).

W czasie eksploracji warstwy ornej o miąższości około 25-30 cm natrafiono na niewielką ilość materiału zabytkowego. Były to przede wszystkim drobne fragmenty ceramiki datowane na młodszą epokę kamienia, wczesny okres epoki brązu, okres wczesnego średniowiecza (młodsze fazy), a także tyłczak z krzemienia świciechowskiego oraz dwa fragmenty wiórków z krzemienia wołyńskiego. Ponadto z powierzchni stanowiska przed rozpoczęciem badań zebrano dwa niewielkie, niecharakterystyczne fragmenty ceramiki, dwa wiórki z krzemienia wołyńskiego i odłupek z krzemienia świciechowskiego. Zabytki krzemienne generalnie datować należy na młodszą epokę kamienia. Poniżej warstwy ornej znajdował się calec w postaci gliniastej ziemi, w części zachodniej wykopu od strony wysoczyzny z domieszką jasnego piasku. Nie natrafiono na ślady obiektów. Na stanowisku mamy zapewne do czynienia ze śladami krótkotrwałego, sezonowego zasiedlenia.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w PSOZ w Zamościu a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum Zamojskim w Zamościu.

Badania nie będą kontynuowane.

NAWÓZ, st. 26, gm. Nielisz, woj. zamojskie, AZP 87-85/181

- ślady osadnictwa neolitycznego
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu
- ślady osadnictwa nowożytnego

Sondażowe badania wykopaliskowe, w związku z planowaną budową zbiornika wodnego „Nielisz”, przeprowadzone przez mgr. Józefa Niedźwiedzia (Usługi Archeologiczne i Geodezyjne „Profil”). Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 112 m².

Stanowisko zostało odkryte podczas prospekcji AZP w 1990 r. przez W. Komana (PSOZ w Zamościu). Położone jest na dużym cyplu o ekspozycji wschodniej, południowo-wschodniej i południowej, w niedalekim sąsiedztwie rzeki.

Podczas badań powierzchniowych w 1990 r. znaleziono tu na obszarze około 1 ha materiał ceramiczny zaliczony do neolitu (bez precyzyjniejszego określenia), wczesnej epoki brązu, wczesnego średniowiecza i pradziejowy nieokreślony. Badania wykopaliskowe w 1997 r., podczas których założono 3 wykopy sondażowe, wykazały silną erozję gleby, w wyniku której powstała dość gruba warstwa spływowa (około 60-70 cm) u podnóża cypla. W warstwie tej znaleziono nieliczny materiał w postaci

fragmentów blach żelaznych i szklanych naczyń, małą buteleczkę, kilkanaście fragmentów ceramiki z wczesnej epoki brązu i okresu neolitu oraz fragment wiórka krzemienego. Założone u podnóża dwa wykopy krzyżowe wykazały brak na obszarze zagrożonym zalaniem (tereny wykupione przez WZMiUR w Zamościu) warstwy kulturowej, co świadczy o tym, że stanowisko tutaj nie sięga. Wytoczony na kulminacji trzeci wykop pozwolił nieco uściślić i zawęzić obecne granice stanowiska, nie znaleziono tam bowiem żadnych materiałów, ani pradziejowych, ani współczesnych. Materiały, które znajdowały się na powierzchni zostały zapewne wypłukane.

Dokumentacja powykonawcza z badań znajduje się w PSOZ w Zamościu a materiały zabytkowe zdeponowano w Muzeum Zamojskim w Zamościu.

Badania nie będą kontynuowane.

NIEDŹWIADA, st. 34, gm. Ropczyce, woj. rzeszowskie, AZP 104-71/40

- pracownia obróbki końcowej i napraw siekier czworościennych (późny neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 2 do 28 lipca przez mgr. Piotra Miturę (Muzeum Okręgowe w Rzeszowie). Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 54 m².

Badania, które były kontynuacją prac prowadzonych w latach ubiegłych, miały na celu wyeksploatowanie pozostałej części krzemienicy. Pozyskano 9785 artefaktów reprezentowanych przez okruchy, łuski i odłupki, w tym formy techniczne: odłupki przeniesione, wachlarzowate, oraz fragmenty form pracownianych siekier.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach Archeologicznych”.

Badania nie będą kontynuowane.

NIEDŹWIEDZIÓWKA, st. 1, gm. Stegna, woj. elbląskie, AZP 14-47/3

- obozowiska sezonowe ludności kultury rzucewskiej z relikdami pracowni obróbki bursztynu z II połowy III tys. p.n.e.

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu przez dr. hab. Ryszarda F. Mazurowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego). Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego i Muzeum Zamkowe w Malborku. Kontynuacja wieloletnich badań, podjętych w 1981 roku. Przebadano powierzchnię 600 m².

Tegoroczne prace wykopaliskowe koncentrowały się w sektorze wschodnim, który badano także w roku 1996 (wykopy 5 i 6). Celem tegorocznych badań było kompleksowe rozpoznanie sezonowego osadnictwa w tym rejonie a także relacji stratygraficznych w strefie brzegowej starorzecza.

W północnej części sektora wschodniego wytyczono wykop 7 o wymiarach 30 x 20 m, osią dłuższą zorientowaną po linii północ-południe. Usytuowany został tak, że przy profilu zachodnim występowało koryto starorzecza a w części środkowej i wschodniej znajdowało się piaszczyste wyniesienie pierwotnej łachy nadbrzeżnej. W wykopie uchwycono typowy dla tego typu obozowisk badanego mikroregionu układ stratygraficzny.

Z analizy planigrafii zbiorczej wykopu wynika wyraźnie, iż zdecydowana większość zabytków ruchomych koncentrowała się pomiędzy kulminacją piaszczystego wzniesienia od strony wschodniej a przybrzeżną częścią starożytnego starorzecza.

Ogółem odkryto 10 311 zabytków ruchomych, wykonanych z bursztynu, krzemienia, kamienia, kości zwierzęcych i ości ryb, w tym 1547 fragmentów naczyń kultury rzucewskiej i 2 drewniane kołki spiczasto zaciosane na jednym końcu.

Szerokopłaszczyznowe rozpoznanie strefy brzegowej starorzecza wykazało istnienie ogólnej prawidłowości w wyborze miejsca do sezonowego zasiedlenia grup poszukiwaczy bursztynu. Wybierano suche, piaszczyste i lekko wyniesione łachy nadbrzeżne. Strefa bieżącej działalności mieszkańców obejmowała również cały stok wyniesienia, opadający w stronę starorzecza. Mieściła się tu najprawdopodobniej większość pracowni obróbki bursztynu.